

איצרת הג'וינט בישראל

גיליון מס' 24 ♦ ניסן תשס"ו ♦ אפריל 2006

IDBelieve תכנית תעסוקתית חדשה

התכנית – בליווי חונכים מתנדבים מקבוצת IDB

תכנית IDBelieve, שמטרתה לקדם את הפוטנציאל היזמי בקרב האוכלוסייה הצעירה, תוך כוונה לסייע לצעירים להקים עסקים קטנים ולמצוא את מקומם בחברה, יוצאת לדרך בימים אלה בישראל. התכנית – ביוזמת קבוצת IDB ותביית (תנופה בתעסוקה) מיוזמת התעסוקה שהוקם ביוזמת ממשלת ישראל וג'וינט ישראל.

התכנית מיועדת לסייע לקבוצות אוכלוסייה צעירה עד גיל 35 אשר נמצאות בסיכון תעסוקתי, כגון: צעירים בתחילת דרכם לעולם התעסוקה, צעירים עולים וצעירים חסרי עורף משפחתי. מטרתה של התכנית לסייע ליוזמים חדשים אשר זקוקים לליווי אישי ומקצועי בתחילת דרכם, על מנת להתנסות בעולם היזמות.

המשך בעמוד 7

העולם שייך גם לצעירים

צעירים בשדרות. צילום: ורה עציון

בג'וינט ישראל החליטו לאחרונה לתת תשומת לב מיוחדת לטיפול בצעירים אלה, תוך סיוע לרשויות המקומיות לפיתוח תפיסת שירותים ייחודית והנגשת השירותים לאוכלוסייה זו. הפעילות בתחום זה מתבצעת בשיתוף עם תביית (תנופה בתעסוקה), משרד הביטחון – המחלקה לחיילים משוחררים, המועצה להשכלה גבוהה, רשויות מקומיות, האגף לשיקום שכונות חברתי במשרד השיכון, קרן גרוס, קרן גניר וציונות 2000. ♦

צעירים וצעירות בישראל, רובם אחרי שירות צבאי, נמצאים בצמתים חשובים בחייהם. בנייהם קיימת קבוצה גדולה הזקוקה להדרכה, לסיוע ולהכוונה.

"במדינת ישראל" אומר דני פינס, ראש האגף לשילוב עולים וצעירים והממונה על נושא הצעירים בג'וינט, "ראוי לתת לצעירים אלה טיפול מרכזי רב-מערכתי וממוקד.

הצורך במתן שירותים מיוחדים ומקיפים לאוכלוסייה זו עלה מהשטח, בעיקר דרך העבודה שאנחנו עושים בקרב עולים חדשים."

גיליון זה מוקדש לפעולות בקרב צעירים עד גיל 30

83% מבוגרי "סטרייב"

הושמו בעבודה

בתמונה: בוגרי הקורס הראשון עם רוב קרמונה – מנכ"ל "סטרייב" ארה"ב, פרנק טיילור – מנהל תכנית ההדרכה, ארנון מנטבר – מנכ"ל ג'וינט ישראל, פרופ' יוסי תמיר – מנכ"ל מיוזם התעסוקה תביית – תנופה בתעסוקה וזאב פרידמן – מנהל מינהל השירותים החברתיים בעיריית תל-אביב יפו.

צילום: ישראל הדרי

ראה כתבה בעמוד 7

נערות במצוקה קשה

כמחצית מהנערות המטופלות במשרד הרווחה מעורבות בעבריינות או שהן בעלות תיק במשטרה או שנעצרו או שמקיימות קשרים עם עבריינים

אודות נערות בכלל ונערות המטופלות בשירות בפרט, וכן שירותים ותכניות הקיימים לנערות בארץ. המחקר בוצע על ידי מרכז אנגלברג לילדים ולנוער במאירס-ג'וינט-מכון ברוקדייל, בשיתוף עם אשלים ומשרד הרווחה.

לשלב אימהות בטיפול

המידע מתייחס למדגם מייצג של 390 נערות מטופלות בשירות ("נערות מטופלות") ו-77 ("נערות ממתנינות") ונאסף באמצעות שאלון "אודות הנערה" שמולא על ידי עובדות/ת סוציאליות/ת המטפלות/ת בנערה. המידע אודות הנערות המטופלות נותח לפי ארבע קבוצות אוכלוסייה: נערות יהודיות ותיקות, עולות מברית המועצות, עולות מאתיופיה ונערות ערביות. בנוסף, נערכו קבוצות מיקוד וראיונות עם נערות ממגזרים שונים.

בעקבות ממצאי המחקר הועלו מספר כיווני פעולה, ביניהם: מתן דגש רב יותר לטיפול סביב עיסוק הנערה; שילוב של

אימהות בטיפול וחשיבה על סוגי מעורבותן כדרך לחזק את התמיכה הרגשית בנערה. כמו כן, עבודה קבוצתית עם הנערות כדי לספק להן הזדמנויות לאינטראקציות חיוביות עם בנות גילן. ♦

צילום: ישראלין

המחקר אודות הנערות נועד להביא להעמקת ההבנה של המאפיינים והצרכים של הנערות הללו, כבסיס להמשך פיתוח שירותים עבורן והתאמת מענים קיימים לצורכיהן הייחודיים. המחקר מהווה חלק מבנייה של בסיס נתונים

ממחקר אודות נערות המטופלות בשירות לנערות ולצעירות במשרד הרווחה, ביניהן גם נערות הנמצאות ברשימת המתנה למוסדות לנערות "מסילה" ו"צופיה", עולים, בין היתר, הנמצאים הבאים:

- אחוז גבוה מהנערות סובלות מהתעללות או מהזנחה בבית. לדוגמה, לגבי 31% מהנערות המטופלות (בשירות) ו-55% מהמתנינות ("מסילה" או "צופיה") דווח על אלימות פיזית כלפיהן; ויחס ל-18% מהמטופלות ו-39% מהמתנינות דווח על התעללות וניצול מיני או חשד לניצול מיני במשפחה.
- בקרב כ-60% מהמטופלות וכ-80% מהנערות הממתנינות קיימים מצבים של נתק או דחיה בין הנערה לבין הוריה.
- 48% מהנערות המטופלות ו-88% מהמתנינות מאופיינות על ידי לפחות אחת מההתנהגויות הבאות:

מעורבות בעבריינות, תיק במשטרה או עצירה על ידיה, שוטטות עם חברות רחוב, קיום קשרים עם חברים עבריינים.

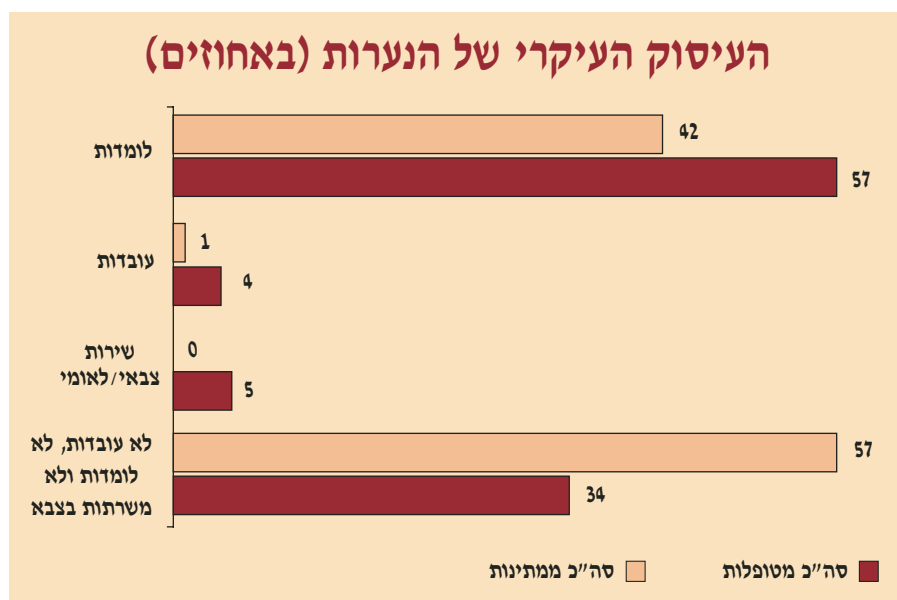
- **24% מהמטופלות ו-31% מהמתנינות ביצעו ניסיון התאבדות.**

34% מהנערות המטופלות אינן לומדות, אינן עובדות ואינן משרתות בצבא או בשירות לאומי. אחוז זה גבוה יותר בקרב הנערות הממתנינות: 57%.

אחוז גבוה מבין הנערות המטופלות, הנמצאות ללא עיסוק, מאופיינות על ידי מספר רב של תופעות שליליות (שש או יותר מתוך 11), כגון מעורבות בעבריינות, שימוש בסמים או באלכוהול, קיום של יחסי מין בלתי מבוקרים, הפרעות אכילה וכי' (35%) בהשוואה לאחוז הנערות הלומדות (12%) והנערות העובדות (10%).

- **הנערות הממתנינות מרבית לבלות עם נערים מבוגרים מהן (73%), עם בני מיעוטים (43%) ועם בנות מבוגרות מהן (21%).**

העיסוק העיקרי של הנערות (באחוזים)

"ואולי בגלל שלא איבדתי תקווה"

נערות ש"היו שם" חונכות נערות שמתמודדות עם מצבי מצוקה

תומכת נוספת המתבססת על כוחותיהן לקראת שילובן כנערות תורמות בחברה הנורמטיבית. התכנית מתקיימת בבית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת תל אביב. הנערות הלומדות, בגילאי 16-20 היו במצוקה, נעזרו בשירותים לנערות ונמצאות כיום בשלבי שיקום מתקדמים ולקראת סוף התהליך הטיפולי. במשך שנת לימודים אחת, שכוללת גם התמחות, עוברות הנערות הכשרה מיוחדת לצורך תפקודן כמנטוריות. תכנית הלימודים משלבת לימודים עיוניים, התנסויות, הקניית מיומנויות ולימודי שדה. במהלך שנת לימודים אקדמית, שמתקיימת באוניברסיטת תל אביב, הנערות לומדות יום בשבוע, בשעות אחר הצהריים. בנוסף, מתקיימים סיורים והתנסויות מובנות וממוקדות.

דגש על הגברת הרגישות לזולת

התכנית בנויה משלושה חלקים מרכזיים ומשולבים: חלק עיוני, חלק התנסותי וחלק יישומי.

החלק העיוני כולל לימודים בנושאים מגוונים. מושם דגש על הקניית מיומנויות, כמו מתן וקבלת עזרה, הקשבה, אמפטיה, מתן משוב. החלק ההתנסותי מאפשר לנערות לקחת חלק בקבוצה, שמטרתה שיפור התקשורת הבין-אישית, הגברת הרגישות לזולת, פיתוח מודעות עצמית, מתן וקבלת משוב, ועוד.

החלקים העיוניים וההתנסותיים משמשים כהכנה ליציאה לחלק היישומי, כמו גם לעיבוד ולהמשגה של ההתנסויות והנלמד בשדה. בתום חלקים אלו משולבות הנערות כמסייעות לנערות במצוקה בתפקידים שונים בשירותים לנערות. חלק מהנערות משולבות כבנות שירות לאומי ואחרות כמתנדבות מספר שעות בשבוע. הנערות מקבלות הדרכה צמודה מצוות התכנית.

עם רצון ואמונה אפשר לצאת מזה

בימים אלו מסיים המחזור השלישי את שלב ההתמחות. הנערות עובדות בפנימייה בדרום הארץ ומוכיחות לצעירות השהות בה, כי עם רצון ואמונה ביכולתן גם הן תוכלנה לצאת ממצב המצוקה שבו הן שרויות עתה. עד היום סיימו את התכנית כ-150 נערות. המחזור הרביעי נפתח בנובמבר 2005 ולומדות בו 45 נערות. ♦

שהשינוי אפשרי. התפקוד כמנטור מחזק את תחושת ההצלחה של האדם שיצא מהמצוקה וגורם לו להפיק תועלת טיפולית נוספת מעצם היותו עוזר.

תכנית המנטורינג שמה לה למטרה לתמוך ולסייע לנערות במצוקה באמצעות נערות בוגרות, ש"היו שם" ונמצאות בתהליך של שיקום מתמשך. לתכנית שלוש אוכלוסיות יעד מרכזיות:

"התכנית נתנה לי הרבה תקוות ואמונה וגרמה לי להבין שמעבר לסבל יש גם טוב... התכנית לימדה אותי מספר דברים. הבנתי שבכל טוב יש רע ובכל רע יש טוב, הכרתי הרבה אנשים חדשים, הפכתי מנעזרת לעוזרת וגיליתי שהצרה שלי קטנה לעומת הצרות של אחרים. למדתי להכיר את עצמי ולהיות אחראית יותר... הפרויקט הזה ילווה אותי כל חי...". כך אומרת קטי, בוגרת המחזור השלישי של תכנית המנטורינג, בראיון

נערות וצוות התכנית בריד עבודת שדה. צילום: חנה מנדלסון

האחת היא אוכלוסיית הנערות במצוקה להן משמשות הנערות הבוגרות מנוף, סמל ותקווה. השנייה היא הנערות הבוגרות עצמן, שהסיוע לנערות במצוקה תורם להעצמתן ומקנה להן ידע, כלים ומיומנויות להסתגלות חברתית ואף מקצוע לעתיד (למעונינות בכך). אוכלוסיית היעד השלישית היא אנשי מקצוע שעובדים עם נערות במצוקה. עבורם, המפגש עם הנערות המסייעות מסייע להם לשפר את הפרקטיקה שלהם לטובת אותן הנערות שבטיפולם.

התכנית, שיזמו ד"ר מרים גולן מבית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת תל אביב ופרויקט "נערות על המפה" "באשלים", פועלת בשותפות עם השירות לנערות וצעירות במצוקה במשרד הרווחה, המשרד לקליטת עלייה, ויצי"ו, עמותת "סלע" ותורם פרטי עבור אוכלוסיית היעד שנמצאת בטיפול האגף לשירותי תקון במשרד הרווחה. הנערות שמגיעות לתכנית הן בוגרות, שעשו דרך משמעותית בחייהן והגיעו לשלב מתקדם בטיפול. התכנית מציעה להן מדרגה

מיוחד ל"ידיעות מנטורינג" – עיתון מיוחד שיצא לאור ביוזמת בוגרות המחזור השני של התכנית.

בשנים האחרונות מרבים להשתמש בעולם הטיפולי-שיקומי במנטורינג ככלי וכאמצעי לשיפור הטיפול באנשים במצוקה קשה. גישה זו מכירה בכוח הייחודי של לקוחות, שהיו עצמם במצוקה והצליחו להתגבר על מצוקתם, לשמש כגורמי עזרה משמעותיים יותר עבור אנשים הנמצאים במצוקה חריפה. יכולת זו מאפשרת להם למצוא דרכי תקשורת ישירות ויעילות, "בגובה העיניים", עם הלקוחות בהווה, מה שמאפשר לאחרונים להיעזר יותר. נושא זה חשוב במיוחד עבור נשים ונערות, לגביהן תקשורת שוויונית מהווה חוויה משמעותית.

כוח ותקווה לצאת מהמצוקה

לקוחות שהצליחו לצאת מן המצוקה מסמלים כוח ותקווה עבור אנשים במצוקה, מה שמהווה גורם בעל מוטיבציה המראה לאנשים במצוקה

סומכים עלי ומאמינים בי

כ-31,000 בני נוער מתנדבים בזכות עמ"ן – עיר מתנדבת נוער

עד מהרה הפכה ההתנדבות להיות בראש סדר העדיפות שלנו וכבני נוער מצאנו את עצמנו קמים בבוקר וחושבים על עוד ועוד יוזמות. כך הפכה הקבוצה ל"מפעל של רעיונות", שמטרתו לשתף כמה שיותר מתנדבים בפעילות למען הקהילה".

כ-31,000 בני נוער מתנדבים הצטרפו לתכנית ברחבי הארץ, במסגרות חינוכיות ובתכניות חונכות שונות, בסיוע לקשישים, במסגרות מצילות חיים (בתי חולים, מד"א, מכבי אש, המשמר האזרחי), בתחום איכות סביבה, ועוד.

לאחר כשנתיים וחצי של פעילות התוצרים הם:

- יצירת מאות פרויקטים חדשים ואטרקטיביים (באמצעות שיתופי הפעולה הנוצרים בין הגופים).

- הכפלת בני הנוער המתנדבים בערי הניסוי.
- הכשרה והדרכה של בני הנוער.
- הכשרת רכזי ההתנדבות.
- הכשרת הגופים המפעילים את המתנדבים.
- הפיכת נושא ההתנדבות ביישוב למרכזי ולמשמעותי (מעורבות גבוהה של מקבלי החלטות וגופים מרכזיים).
- הובלת נושא ההתנדבות על ידי בני נוער.
- איגום משאבים וחיסוקן.
- קידום מעמדם התוך-ארגוני והבין-ארגוני של העוסקים בהתנדבות. ♦

כניסה לנושא), אשר שותפים לה פדרציות יהודיות בארצות הברית, משרדי ממשלה, עמותות וארגונים בהתאם למצב בכל עיר ועיר. גם רמי מנצרת, העיר הערבית הראשונה שבה פועלת התכנית, הגיע לפעילות התנדבותית באמצעות עמ"ן: "הסיפור התחיל בבית קפה בנצרת, לפני כשלוש שנים בערך, בהיותי בן 18", הוא מספר "ישבנו כמה חברים ובמקרה פגשנו את רכו עמ"ן, שסיפר לנו על התכנית שהחלה לפעול בעיר ועל כך שהוא מעוניין לגבש קבוצת בני נוער פעילים להתנדבות במסגרות שונות בעיר. התלהבנו והחלטנו להירתם ולעזור לו וכך יצרנו קשר עם בני נוער נוספים וניסינו לבנות תכנית עבודה. עברנו הכשרות והשתתפנו בסדנאות שהעניקו לנו כלים ליצירת פעילות משמעותית למען אנשים בקהילה שבה אנו חיים.

ההתנדבות – בראש סדר העדיפויות

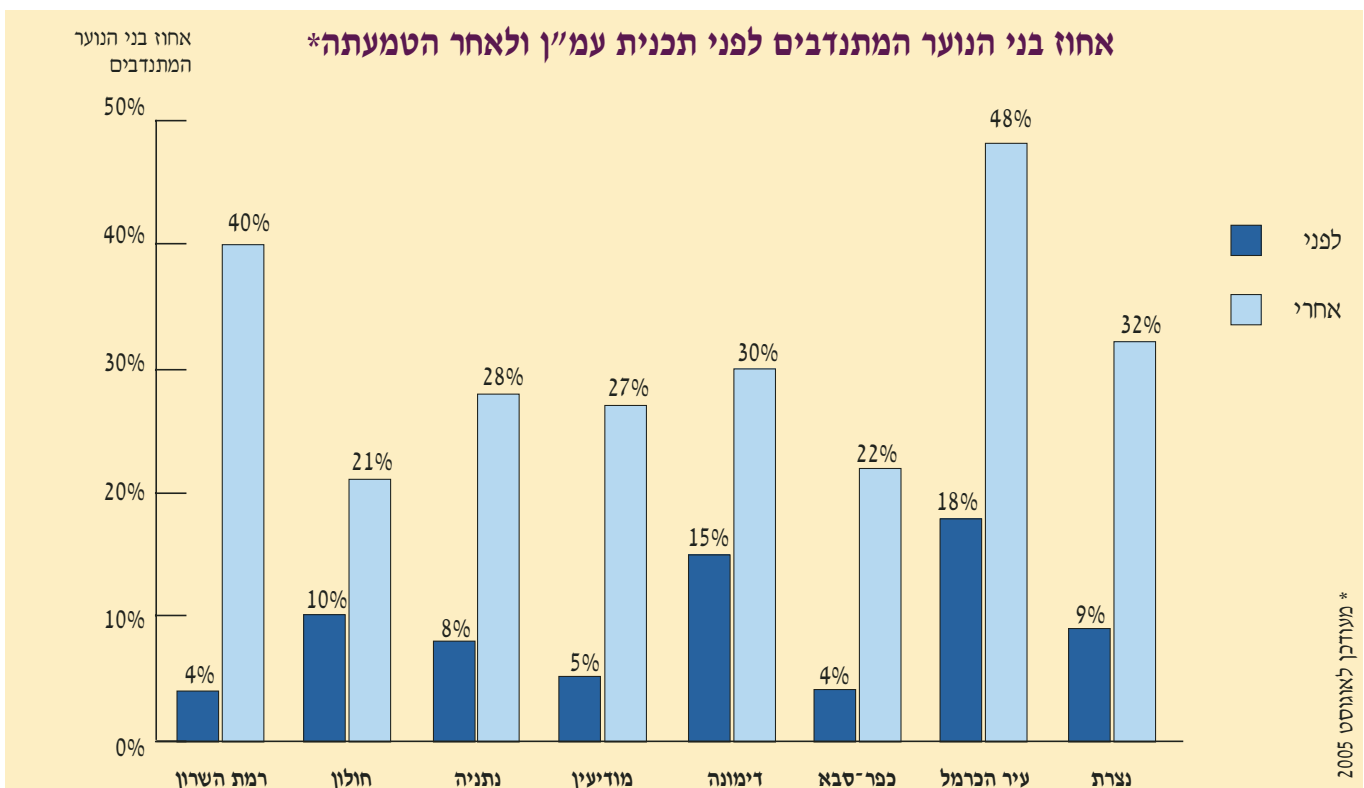
הרעיונות שהעלנו הפכו בהדרגה לתכניות הדורשות גיוס משאבים, תמיכה ואיתור הגורמים המתאימים שיוכלו לסייע לנו בהפעלתן. במילים אחרות, היה עלינו ליצור שיתופי פעולה בתוך העיר למען התושבים.

"התחושה שסומכים עלי ומאמינים בי וביכולות שלי היא שמעודדת אותי וגורמת לי להתנדב ולעשות זאת כבר שנתיים מכל הלב. תכנית עמ"ן (עיר מתנדבת נוער), מעודדת בני נוער כמוני לקחת חלק בפעילות התנדבותית למען הקהילה שבה אנו חיים, בתחומים שונים. בזכות עמ"ן אנו מקבלים ליווי מקצועי ועזרה בהתמודדות עם בעיות לאורך כל הדרך.

כעולה מאתיופיה זכיתי הרבה פעמים בחיי לקבל עזרה מאחרים. פתאום ניתנת לי הזדמנות להיות זו שנותנת מעצמה, עוזרת ואפילו משמשת דוגמה לילדים". כך מספרת חנה מאשקלון, המשתתפת בחוגי הסיירות של החברה להגנת הטבע, באמצעותם היא התוודעה לתכנית עמ"ן. מזה כשנתיים, יחד עם חברה, היא מתנדבת במועדון נוער שכונתי בעיר.

גוינט ישראל רואה בנוער מתנדב אוכלוסייה חשובה ויצרנית, אשר ביכולתה לספק מענים חברתיים מגוונים לאוכלוסיות עם צרכים חברתיים. לשם כך פותחה על ידי הגוינט, יחד עם מינהל חברה ונוער במשרד החינוך, תכנית עמ"ן, אשר שמה לה למטרה לקדם את נושא התנדבות הנוער למען עצמם ולמען אחרים בקהילה.

אשקלון היא אחת מ-18 יישובים ברחבי הארץ שבהם פועלת התכנית (עוד חמש ערים בתהליכי

מזנקים בעלייה

מענה לאוכלוסיית המתגייסים – לקראת השירות הצבאי ובמהלכו

ביקור חברי הנהלת הג'וינט העולמי אצל חיילים המשתתפים בתכנית במחנה הר צבוע ליד ירוחם. צילום: אופיר בן-נתן

שברגע שהצעירים קולטים שיש מישהו שאכפת לו מהם, שמוכן להקשיב להם, הם בהחלט משתפים אותם. אמנם הרכז עובד עבור כסף, אבל לא פעם מילות התודה של הנערים והנערות, ההערכה שהם נותנים למאמצים שהוא משקיע כדי לסייע להם – אלה שווים הרבה יותר מכל תשלום."

3. לקראת שחרור

חיבור למרכזי צעירים ביישובים וקידום הקמת מאגר מידע בנושא השכלה גבוהה, קורסים לימודיים ומקצועיים; היכרות עם קורסי הכנה לפסיכומטרי; הקמת סדנאות לחיפוש עבודה; איתור מקומות עבודה פוטנציאליים; פיתוח מענים נוספים למשתחררים לפי צרכים מקומיים.

4. הורות ומשפחה

למעורבות פעילה של ההורים יש תפקיד מכריע בדגם זה. מנהיגות הורים היא ערך מרכזי. ההורים, בני המשפחה והקהילה הם שותפים מלאים בהפעלת התכנית בכל יישוב וביישומה. לפיכך, דרך עיקרית להצלחת התכנית היא מעורבות, שותפות, מנהיגות, לקיחת אחריות של המשפחה והקהילה ויצירת מערכי תמיכה לחייל.

שותפים לתכנית

לתכנית שותפים משרד החינוך, התרבות והספורט, משרד הקליטה, משרד הביטחון, צה"ל, החברה למתגייסים, הרשויות המקומיות וג'וינט ישראל. ♦

לשרת ביחידה קרבית למרות שיבוצו במסלול אחר. מברור שערכתי בלשכת הגיוס התברר, כי נתוניו של עזרא נמוכים. אובחן כי יש לו קשיי הסתגלות ולכן נקבע שעליו לעבור טירונות כלל צה"לית ורק אחר כך לעבור אבחון נוסף שיקבע את מסלול השירות הסופי שלו. לאורך כל תקופת הטיירונות הייתי בקשר שוטף עם עזרא. חיזקתי אותו להמשיך ולהשקיע, להמשיך ולהשתדל, גם אם הוא לא רואה תוצאות מידיות למאמציו. עם סיום הטיירונות עבר עזרא אבחון נוסף והוחלט לגייסו ליחידה קרבית. המאמצים שלו נשאו פרי והוא היה גאה מאוד בעצמו."

2. ליווי במהלך השירות

פיתוח מנגנון יישובי, שמוביל רכו "צבא – קהילה", שמלווה ליווי פרטני את המלש"ב ואת החייל, לפי צרכיו המשתנים. המטרה – לספק לחייל כתובת יציבה, נוכחת ותומכת, הנותנת מענה לשאלות ולהתלבטויות במידת הצורך, ובמקביל משמשת למפקדיו עוד משאב להיעזר בו במגעיהם עמו. רכו "צבא – קהילה" מופקד על שמירת הקשר בין החייל לבין משפחתו וקהילתו במהלך השירות.

מספרת אחת מרכזות התכנית: "תפקיד הרכז הוא לא משהו טכני, הוא לא רק סוכן מודיעין להעברת מידע, אלא הרבה מעבר לכך. לרכז יש חשיבות רבה בהקניית ביטחון לנער או לנערה הפונים אליו, הוא מעודד אותם להאמין בעצמם ולשאוף להתקדם במהלך שירותם. הרכז מביא אותם להכיר באפשרויות ובתפקידים השונים שיכולים להיות פתוחים בפניהם בצבא והוא מהווה עבורם אוזן קשבת בכל עניין. מסתבר,

ההכרה בחשיבות השירות בצה"ל והיותו כרטיס כניסה לחברה הישראלית הוא הרעיון המרכזי העומד מאחורי הקמתה של התכנית "זינוק בעלייה". מטרתה של התכנית לתת מענה כולל לאוכלוסיית המתגייסים, עולים חדשים וותיקים, בני עולים ובני משפחותיהם.

התכנית פועלת מתוך תפיסה שיש לתת את המרחב הקהילתי, את ההורים ואת המשפחה הרחבה כמנוף לקידום בני נוער עולים לקראת שירותם הצבאי ולתמיכה בחיילים עולים במהלך שירותם. בתכנית משתתפים היום למעלה מ-2,000 צעירים ביישובים: עכו, קריית ים, אור עקיבא, באר שבע, שדרות, קריית מלאכי ורמלה. התכנית פועלת בארבעה צירי התערבות עיקריים:

1. הכנה לקראת גיוס

שילוב בני נוער יוצאי קווקז ויוצאי אתיופיה בתכניות חינוכיות ערכיות הנושאות מסרי מנהיגות, ותרגול מיומנויות חינוכיות לקראת הגיוס. המטרה היא לחזק את אמונתם בעצמם וביכולותיהם, מתוך התבססות על זהות אישית מוגדרת והעצמת יכולות קיימות.

מלש"בים (מועמדים לשירות ביטחון) משתתפים בתכנית הכנה לצה"ל על-פי נתוני ההתאמה שלהם, כאשר תשומת לב מיוחדת ניתנת לתכניות הכנה לקצונה ולפיקוד, תכניות לפיתוח כושר קרבי ומפגשים עם חיילים וקצינים בני הקהילה.

על החשיבות של התהליך אפשר ללמוד מסיפורו של עזרא, כפי שמתארת הרכזת שעבדה עימו: "כשעזרא בא להתייעצות הוא הביע את רצונו

לספר כדי לחיות

במהלך העבודה, הנמשכת עד שנתיים, הקבוצה מתגבשת ועוסקת בכתיבת החומר המבוסס על זיכרונותיהם של הזקנים. הקבוצה מקיימת מפגשים שבועיים קבועים, דינמיים ויצירתיים, שבהם ניתנת האפשרות לכל משתתף לבטא את עצמו במידה הרצויה והאפשרית. כל קשיש בוחר את הדרך שלו לספר את סיפורו ולהביא את עצמו לידי ביטוי מרבי בצורה הקרובה ללבו, באמצעות הכלים הדרמטיים שהמנחים מקנים למשתתפים. הכשרת המשתתפים להיות מסוגלים להגיע לשלב של "הפקה" היא תהליך שמעביר חוויה מרגשת, אישית וקרובה.

משנים גישה

התלמידים מלווים את הדור הראשון ושותפים לסיפור הישרדותם באמצעות הקשבה, התנסויות דרמטיות שונות, כמו: אימפרוביזציה, משחק תפקידים, "תיאטרון-סיפור", "תיאטרון פליי בק" ושימוש בטכניקות פסיכו-דרמטיות.

גיל איילון, אחד מבני הנוער שהשתתף בפרויקט, מתאר את חוויותיו: "היו לי הזכות והכבוד להשתתף בפרויקט זה, אשר שינה ללא כל ספק את התייחסותי ואת גישתי כלפי נושאים מסוימים. הפרויקט עזר לי להבין קצת יותר את נושא השואה שאינו ניתן כלל לתפיסה. התרגשתי מאוד מהעבודה עם המבוגרים, שהם באמת אנשים נפלאים, והרגשתי שהפכנו למשפחה (דבר שבא לביטוי המשך בעמוד הבא

מעלה את סיפור חייהם של בני הדור הראשון תחת אימי השואה. כל ההפקה, החל מסיפור האירועים על ידי ניצולי השואה, דרך העמדת ההצגה וכלה בהפקה הבימתית, נעשית בשיתוף בני הדור השלישי, נכדים או תלמידי בית-ספר תיכון. "זהו תהליך טיפולי בין-דורי, המחבר בצורה קצת אחרת בין הזקנים לבני הנוער", מסביר עזרא.

כותב איסר, אחד הניצולים שהשתתף בפרויקט, לעזרא ולעירית. "אין בפי מילות תודה המספיקות להביע את הערכתי אליכם; תודה על שגרמתם לסגירת מעגל עבורי; תודה שאפשרתם לי להיפתח ולספר; תודה שגירשתם את הנחשים שרחשו בתוכי ולא הייתה לי שליטה עליהם. לא בכיתי שישים שנה, כאן בכיתי ונשברתי... הילדים היו נהדרים, נתנו הרגשה כאילו הם בעצמם עברו את זה..."

"צריך אומץ כדי לספר ולהציג את קורות הישרדותם של ניצולי שואה. מצאנו עצמנו עוברים תהליך הדרגתי וממושך, מגבשים בנגיעה ראשונית, הססנית ורגישה בתחילה, ובהמשך בטוחה יותר – דרך תיאטרלית-חוייתית המוסרת עדות.

מתחילים בזהירות ובחשש: האם לגעת? כמה? ועד היכן בכאב ובפצע שהגליד או לא... מצאנו עצמנו נסחפים, אוהבים ונרגשים, בחמלה אין סופית וברצון ליצור 'קבוצה חובקת' ולברוא צורה בימתית למסמך אנושי מצמיר ומכאיב". כך מתארים עירית ועזרא דגן את עבודתם בפרויקט המיוחד "תיאטרון עדות", אותו הם מפעילים (כולל בימוי וכתיבה) למעלה משנתיים ביוזמת אשל ובסיועה. "הם האימא והאבא שלנו ובלעדיהם הפרויקט לא היה יוצא לפועל". אומר עזרא דגן.

תהליך מחבר

הרעיון לטפל בנושא השואה בדרך תיאטרלית עלה כאשר אחת השחקניות ששיחקה בעבר בלהקה שלהם, ומנהלת כיום מועדון לניצולי שואה בחולון, הציעה להם לבוא ולעבוד במועדון עם בני הדור השני לשואה. הדור השני הביא איתו את הדור הראשון ואלה הביאו את נכדיהם. עם הזמן פרשו בני הדור השני ונשארו בני הדורות הראשון והשלישי. כך נולד הרעיון להקים קבוצה המורכבת מבני הדורות הראשון והשלישי של ניצולי השואה, לצורך הפקת אירוע בימתי אמנותי. האירוע

IDBelieve תכנית תעסוקתית חדשה

עסקים בתחום עיצוב בגדים, תכשיטנות, וכו' הפעלת הפרויקט, המצוי עתה בשלב הפיילוט, התאפשרה הודות לחבר הנהלת הגיוינט העולמי מר ג'קי שימל ואחיו מרק שימל וכן הודות להרתמותו של יו"ר IDB, מר נוחי דנקר, אשר התלהב מהפוטנציאל הטמון בהתנסות חדשה זו וגרף אתו מנהלים ועובדים בחברה.

הייחודיות במודל המופעל עתה טמונה באימוץ ובהפעלת הפרויקט על ידי קבוצת IDB המעמידה לרשות היזמים את החונכים ממנהליה ועובדיה של החברה, וכל זאת – בהתנדבות ולזמן ממושך. כמו כן לקחה על עצמה IDB השתתפות בפיתוח ובמימון של למעלה ממחצית מעלות הפרויקט.

התכנית כוללת כמה מרכיבים:

חונכים הפעילים בעולם העסקים – המרכיב החשוב ביותר להצלחת התכנית הוא החונכות והליווי של החונכים את היזמים בשלבי הקמת העסק ולאחריו, על פני תקופה מתמשכת. קבוצת IDB, כאמור, לקחה על עצמה ללוות את הפרויקט, כמו גם להיות שותפה במימונו.

קרן הלוואות – המימון יתבצע באמצעות תמיכה פיננסית של IDB שתאפשר להיעזר בהלוואות מיקרו קרדיט בגובה ממוצע של 60,000 ש"ח להלוואה.

אתר אינטרנט – לשם ניהול הפרויקט ועל-מנת לאפשר קשר זמין, מתמיד ויעיל בין היזמים לחונכים, פותח במיוחד וללא תמורה לצורך הפרויקט אתר אינטרנט על ידי חברת Nia.

בתום שנת הפעילות הראשונה לפרויקט, ייבחנו הישגיו, ובמידה ואכן יעמוד בתחזיות וביעדים, יש בכוונת השותפים להקים חברה לתועלת הציבור מתוך מטרה להרחיב את מספר העסקים המוקמים ולשרת מידי שנה מאות יזמים צעירים. ♦

המשך מעמוד ראשון

לצורך מימוש התכנית פותח מודל של גיוס יזמים תוך הישענות בשלב הראשון על מספר מרכזי מט"י (מרכז טיפוח יזמות) וכן על מרכז הערכה ייחודי שפותח בשיתוף מכון אדם-מילוא. כמו כן, פותחה תכנית הכשרה לחונכים, נבנו קורס יזמות וסדנה לכתבת תכנית עסקית במיוחד לפרויקט, גם זאת בהסתמך על הידע המצטבר הקיים במט"י.

הפטרונות הקיימים היום לעידוד צעירים להפוך ליזמים אינם מספקים, שכן לרוב האנשים הצעירים חסרים ניסיון חיים, ידע, אמצעים כספיים ובעיקר קשרים עסקיים החשובים ליזמים חדשים. אי לכך נבנה מודל מיוחד של חניכה בהתנדבות, העונה על הצרכים הייחודיים של היזמים הצעירים. זאת, באופן שיקנה להם את המיומנויות והכישורים הבסיסיים הנדרשים מחד, ומאידך את הביטחון והאמונה בעצמם נרכשים בעזרת ליווי מתמשך ובהתנדבות של חונכים מקבוצת IDB. מדובר בחונכים שהם בעלי ניסיון בעולם העסקי, אשר יתרמו לאותם צעירים מזמנם, מניסיונם, מהידע שלהם, וכן את קשריהם בתחום העסקי, וכל זאת לאורך כל הזמן שיידרש ליזמים על מנת להקים ולנהל את עסקיהם בכוחות עצמם.

בשלב זה משתתפים בתכנית 24 צעירים וצעירות אשר עברו כולם מיונים לקביעת התאמתם לתכנית וסיימו זה עתה את שלב כתיבת התכנית העסקית שלהם.

העסקים אותם מבקשים להקים הצעירים המשתתפים בתכנית זו כוללים, בין היתר: שיווק קפה ומכונות קפה, אתר אינטרנט לאירועים והכרויות, ייצור ושיווק ליקר, הקמת בית-ספר ללימוד מתמטיקה בשיטה ייחודית, חברת אינטסלציה, קייטרינג למקומות עבודה,

גם בצורת הישיבה שלנו במפגשים). אני מאמין כי הישגנו את מטרתנו וכי עשינו את עבודתנו בצורה הטובה ביותר ואני בטוח שהצלחנו להעביר את המסר לקהל באשר הוא (כולל הנערים בני גילנו וילדים צעירים מאתנו)."

שותפות של כאב

טל בן יעקב, שגם היא השתתפה בפרויקט, כותבת לעירית ולעזרא: "תודה על שנתיים נפלאות שבהן למדתי להיות שותפה לכאב, לסבל ולאובדן של אנשים יקרים אלו. תודה שלימדתם אותי להקשיב ופיתחתם בי סבלנות וסובלנות שלא הייתה בי קודם לכן. נתת לי להתקרב לסיפורים הקשים הללו באמצעות המשחק. בזכותכם אני מרגישה הרבה יותר קרובה לכל הנושא הגדול והכואב שנקרא שואה".

התהליך כולו מלווה בהדרכה וביעוץ פסיכולוגי עקבי וצמוד של פסיכולוגית קלינית ומטפלת בדרמה למבוגרים ולצעירים כאחד.

לאחר העלאת ההפקה, שהיא, כמובן, שיאו של התהליך, נמשכות השיחות הטיפוליות ועיבוד החוויות שהמשתתפים עברו במהלך הפרויקט. עד היום הופעל הפרויקט ב-11 יישובים. בחלק מהיישובים הועלו הצגות בפני אולמות מלאים בבני נוער ובזקנים, הנחשפים לחוויה מרגשת בעלת ערך חינוכי ותרבותי, חוויה המוכיחה כי אפשר ללמד את נושא השואה בצורה קצת אחרת...

הפרויקט זוכה להצלחה רבה ובימים אלה, בשלושה יישובים נוספים, הולכות ומוקמות קבוצות דומות.

בתמונות: הופעות של משתתפי תיאטרון עדות ברחבי הארץ. ♦

83% מבוגרי "סטרייב" בעבודה

לצרכים התעסוקתיים בארץ. דגש מיוחד ניתן לפיתוח קריירה, מתן תמיכה וליווי להסרת החסמים ועידוד נוכח הקשיים שבדרך, במשך שלוש שנים מיום סיום הקורס.

מחזור נוסף שהחל לפעול במחצית פברואר עומד לסיים את הכשרתו. המחזור השלישי יחל לפעול לאחר חופשת חג הפסח. לאור הצלחת תכנית הפילוט נשקלת האפשרות להרחיב את הניסוי, שהתבצע בתל-אביב, גם לחיפה.

הקורסים הראשונים, שהחלו בתל-אביב, מתבצעים בשיתוף העירייה ומשרד התמ"ת. ♦

בחודש שעבר נקלטו בעבודה מרבית בוגרי הקורס הראשון של "סטרייב-ישראל". מטרת הקורס, שהסתיים לאחרונה, להביא לעצמאות כלכלית של אוכלוסייה החסרה ניסיון תעסוקתי משמעותי. הידע יובא מתכנית "סטרייב ניו-יורק" והיישום נעשה באמצעות תב"ת – תנופה בתעסוקה (מיוזמתם של ממשלת ישראל וגיוינט ישראל).

הרעיון המרכזי של התכנית הוא שילוב של אנשים בעבודה ופיתוח קריירה תעסוקתית.

בתכנית הוכנסו שינויים על מנת להתאימה

פותרים חלון קטן להזדמנויות גדולות

תכנית להעצמת צעירים ושילובם בחברה הישראלית

בחברה הישראלית. זאת, באמצעות הנעתם להוביל שינויים למענם, למען קהילתם ולמען החברה הישראלית הרחבה.

במסגרת חיפוש מודלים מתאימים למתן מענה הולם לצורכי הצעירים, איתרה הוועדה את הסטארט-אפ בבאר שבע, המציע מענה הוליסטי לצעירים בגילאי 18-35 במגוון תחומי חיים הרלוונטיים לשכבת גיל זו, תוך איגום כוחות ומשאבים כמפתח לשינוי חברתי ואזורי.

מסד קליטה הבחין בפוטנציאל הגלום ביוזמה זו והחליט להרחיב את הפעילות באמצעות ידע ומשאבים נוספים, כדי להנגיש את השירותים לצעירים עולים ולפתח שירותים ייעודיים משלימים. בתום שנה, פעילות זו הוכיחה את עצמה ומספר הצעירים העולים שנהנו משירותי המרכז גדל מ-400 ל-1,200.

בספטמבר 2005 הרכיב מסד הקליטה את הפעילות ויזם פתיחת שלושה מרכזים נוספים

באשדוד, בעפולה ובנצרת עלית. הרחבה זו התאפשרה הודות ליצירת קואליציית שירותים בשיתוף פעולה עם היחידה להכוונת חיילים משוחררים במשרד הביטחון, קרן גרוס, תכנית הישגים המשותפת לאגף שיקום שכונות במשרד הבינוי והשיכון והמועצה להשכלה גבוהה, הרשויות המקומיות, ועוד.

מטרת מרכזי הצעירים היא לקדם השתלבות מיטבית של צעירים בחיי החברה בכלל ובחיי היישוב בפרט, תוך מימוש הפוטנציאל האישי באמצעות שיפור מיומנויות אישיות של הצעירים ופיתוח שירותים על-ידי:

- התאמת השירותים הקיימים ויצירת שירותים משלימים וחדשים שבהם יוכלו עולים צעירים להשתלב.
- שיפור הנגישות והאפשרויות להשתלבות בעולם העבודה.
- שיפור הנגישות והאפשרויות לרכישת השכלה מתאימה.

המשך בעמוד הבא

מכלול השינויים. התמודדות זו עלולה לקדם תחושת שוליות חברתית והתנהגויות שאינן נורמטיביות.

לפיכך, בתקופה זו חשובה הזמינות של מערך תמיכה, הכוון וליווי שיספק מענים כמו:

יריד תעסוקה בסטארט-אפ בבאר שבע

מידע והגברת נגישות לשירותים חברתיים והזדמנויות לקידום תעסוקה והשכלה, תמיכה רגשית, קשרים חברתיים, מניעה וטיפול בהתנהגויות לא נורמטיביות. אולם, כיום, שירותי הרווחה אינם ערוכים לתת סיוע וכלים לגיל זה ומסגרת החוק עוסקת בעיקר בענישה ולא בטיפול. למעשה, אין מסגרות סיוע מתאימות לאוכלוסייה זו ולמאפייניה הייחודיים בשלב חיים זה ואין גוף ציבורי שמתמודד עם הנושא בראייה מערכתית מקצועית. גם היוזמות המקומיות הבודדות פועלות כאירועים נקודתיים בלי גיבוי ובלי בסיס לטווח הארוך.

הנגשת שירותים לצעירים

לאור זאת, החליטה ועדת הצעירים של מסד קליטה – שותפות בין הגוינט ומשרדי החינוך, הרווחה, הקליטה, הבינוי והשיכון, שמטרתה לפתח ולתכנן שירותים ארוכי טווח לעולים, לפעול להעצמת צעירים עולים ושילובם

את מכתב השחרור חטפתי מהמדפסת ורצתי כל עוד נפשי בי, רק שלא יתחרט מישהו. שלוש שנים של שירות צבאי באו סוף סוף לסיומן. אנחה לא מודעת של רווחה נפלטת מהגרון, כשאני יוצא החוצה מבסיס הקליטה והמיון, וחיך מרוח על פני. לא ייאמן.

את הרגע הזה, שבו אתה משתחרר מצה"ל, קשה לדמיין מראש. קשה לראות שהוא מגיע. כל המציאות שהכרת משנה צורה אל מול עיניך.

בלבול, זו התחושה שמלווה כמעט כל אדם שמגיע החוצה מתוך המסגרת, מן ההתמסדות. אחרי שנים שבהן ידעת לאן אתה הולך, לאן אתה עומד להגיע, אם רצית או לא, ואולי פשוט הגדירו לך, פתאום הכול פרוץ. הדלתות פתוחות. השאלה היא אם אתה רוצה לצאת ולאן."

כך בוחר יוני בלסברג, צעיר שנעזר בשירותי הסטארט-אפ בבאר שבע, לתאר את מצבו

ואת תחושותיו לאחר השחרור מהשירות הצבאי.

יוני נמנה על קבוצה גדולה של צעירים בגילאי 18-30 הנמצאים בצמתים של קבלת החלטות ביחס לעתידם האישי. תקופה זו מאופיינת לרוב בהגברת המודעות העצמית והחברתית, אימוץ התנהגות עצמאית מבחינה כלכלית וחברתית וניתוק הדרגתי של התלות במשפחה; חיפוש שייכות חברתית וקשרי זוגיות; התמודדות עם תעסוקה ו/או רכישת השכלה; שינוי מקום מגורים, הגברת הניידות, ועוד. תקופה זו עלולה להפוך למורכבת יותר כאשר נוספות לה השלכות הקליטה, כמו ההתמודדות עם הזהות התרבותית, שינויים בתפקידי ובדפוסי ההתנהגויות במשפחה הגרעינית, היעדר תמיכה כלכלית, קשיי שפה, נשירה קודמת ממסגרות חינוכיות וחברתיות, ועוד.

בקרב חלק מהצעירים בתקופה זו מתגברים רגשות של בלבול, חוסר ודאות, חשש מהעתיד, אין אונים וקושי בהתמודדות עם

— מרכזי צעירים

- הקניית מיומנויות וכישורי חיים לצעירים בתחילת דרכם.
- פיתוח מנהיגות ומעורבות חברתית של צעירים (רשתות תמיכה).
- שילוב הצעירים בחיי היישוב ומניעת הגירה שלילית.
- העלאת מודעות בקרב נותני השירותים ומקבלי החלטות למאפייניה ולצרכיה הייחודיים של אוכלוסיית הצעירים.
- ראוי לציין, כי **מרכז כיוונים באשדוד** החל את דרכו לפני כשלוש שנים כמרכז עירוני לקידום השכלה גבוהה. המרכז, שהיה ממוקם בחדר משרדי בבניין העירייה, פעל להרחבת הנגישות להשכלה גבוהה, תוך מתן מענה מתאים וליווי אישי. עקב ריבוי הפניות של
- צעירים חזקים את העיר. בעקבות כך, התקיים סיור משותף בבאר שבע, כדי שאנשי עפולה ילמדו את המודל המוצע. מרכז הצעירים, שנפתח בעיר, ממוקם בבניין העירייה.
- גם **המרכז בנצרת עלית** החל את דרכו כמרכז להשכלה גבוהה ועם הצטרפות מסד קליטה הרחיב את פעילותו והוא נקרא היום "מרכז הצלחה" (העצמה, צעירים, לימודים, חיילים והישגים) וממוקם בבניין "יד לבנים".
- הפעילות בשלושת המרכזים החלה בספטמבר 2005. למרות שעיקר המאמץ הופנה להקמה ולביסוס התשתית הפיזית, פעילות המרכזים הייתה משביעת רצון כפי שהדבר בא לידי ביטוי בתונוי הטבלה.
- לאור תוצאות אלו, מסד הקליטה הרחיב את

פניות של צעירים עולים למרכזי צעירים בין ספטמבר לדצמבר 2005*

היישוב	אישי פרטני	קבוצתי באמצעות סדנה	סה"כ
באר-שבע	244	104	348
אשדוד	105	28	133
עפולה	68	55	123
נצרת-עלית	85	114	199
סה"כ	502	301	803

* לא כולל פניות חוזרות ומעקב.

פעילותו והיעד לשנת 2006 הוא לפתוח עוד שמונה מרכזים ביישובים: דימונה, שדרות, רמלה, רחובות, ירושלים, חדרה, אור עקיבא וטירת הכרמל. היעד הכולל לשנת 2006 הוא, ש-12,000 צעירים עולים יקבלו מענה במסגרת מרכזי הצעירים הללו.

כל המרכזים מציעים שירות הוליסטי ואוניברסלי לכלל הצעירים ביישוב והם עושים זאת באמצעות איגום משאבים של הרשות ושותפים חיצוניים. מסד הקליטה מוסיף שירותים ייעודים לצעירים עולים ונותן תמיכה מקצועית אישית לכל מנהל מרכז ותמיכה מקצועית קבוצתית במסגרת פורום ארצי של מנהלי מרכזי צעירים.

זאת ועוד, בימים אלו מתגבש מיזם תעסוקה חדש לצעירים ולחיילים משוחררים, שיפעל על בסיס של מרכזי הצעירים. זוהי יוזמה משותפת לתב"ת (תנופה בתעסוקה), היחידה להכוונת חיילים משוחררים, קרן גרוס ומסד הקליטה. ♦

הצעירים למענה מקיף יותר, צוות המרכז פנה לגויינט ישראל בחיפושיו אחר פתרונות מתאימים. לאחר הצגת מודל מרכזי הצעירים בפני הצוות, סיור מקצועי במרכז סטארט-אפ בבאר שבע, ודיון אצל ראש העיר באשדוד ואנשי מקצוע נוספים הוחלט על הקמת "מרכז כיוונים". בשלב זה, הגויינט סייע בחיבור שותפים נוספים, שחלקם היו שותפים במרכז ההשכלה שהיה קיים בעבר. כיום, המרכז החדש כולל שני מפלסים (מתחם שירותי ייעוץ ומתחם קפה-אינטרנט) והוא מציע הכוונה השכלתית, מענה תעסוקתי, טיפול ממוקד בעולים, מידע לגבי זכויות החייל המשוחרר וסדנאות מגוונות כמו העצמה, מיומנויות למידה, ניהול פיננסי, הכנה לראיון עבודה, ועוד.

מרכז הצעירים בעפולה נקרא גם הוא סטארט-אפ. היוזמה להקמת המרכז החלה בפנייה של ראש העיר אל מנכ"ל הגויינט בחיפוש אחר פתרונות להתמודדות עם עזיבת

כ-75%

מתלמידי

"אופק לבגרות"

זכאים לתעודת

בגרות

עלייה של עשרות אחוזים

לעומת השנים טרם

תחילת התכנית

בשנה החולפת הגיע מספר התלמידים הזכאים לתעודת בגרות (המהווה כרטיס כניסה ללימודים במוסדות להשכלה גבוהה), מקרב משתתפי תכנית "אופק" ל-75%. זוהי עלייה של עשרות אחוזים לעומת הממוצע הארצי של תלמידים עולים (41% בקרב יוצאי אתיופיה, 28% בקרב יוצאי קווקז ובוכרה).

נתון זה נמסר לאחרונה בכנס שבו השתתפו כאלף תלמידי "אופק". הכנס התקיים בירושלים, בחסותה של שרת הקליטה, הגבי ציפי לבני.

"אופק לבגרות" היא תכנית שמטרתה להעלות את אחוז הזכאות לתעודת בגרות בקרב תלמידים יוצאי אתיופיה, קווקז ובוכרה. התכנית מביאה בחשבון צרכים מיוחדים של התלמידים העולים הן בהיבטים הלימודיים (בעיקר בכל הנוגע לקשיי שפה), והן בהיבטים החברתיים, במטרה להוביל את התלמידים העולים להשתלבות חיובית ופורה בחברה המודרנית הישראלית.

התכנית מטפלת, בין היתר, בהכשרת מורים בשיטות הוראה מתאימות לאוכלוסיית היעד, ובפעילות חברתית לתלמידים המשתתפים בתכנית.

עד כה השתתפו בתכנית כארבעת אלפים תלמידים מהיישובים: עפולה, חדרה, רחובות, באר שבע, גדרה, קריית גת, שדרות, קריית מלאכי ואור עקיבא. השנה משתתפים בתכנית מעל אלפיים תלמידים.

שותפים לתכנית: המשרד לקליטת עלייה, משרד החינוך, מכון ברוקרווייס, הפרויקט הלאומי, המוסד לביטוח לאומי, רשויות מקומיות ואגף חינוך לנוער – גויינט ישראל. ♦

"תוחלת" – הזדמנות שנייה לצעירים

הפרויקט פותח במסגרת ועדת הצעירים של מסד קליטה ופועל בשיתוף פעולה של מינהל הסטודנטים והמכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית במשרד התמי"ת.

פרויקט הניסוי החל בשנת הלימודים תשס"ה במכללת "ידע" ברחובות, בהשתתפות שלושים צעירים בגילאים עשרים עד שלושים, יוצאי חבר המדינות. בשנת הלימודים הנוכחית (תשס"ו), הפרויקט הורחב ופועל גם במכללת הדסה בירושלים, מכללת נצרת עלית והמכללה הטכנולוגית בבאר שבע. סך הכול משתתפים בפרויקט 120 צעירים, המקווים כי רכישת המקצוע תאפשר את השתלבותם הטובה החברה הישראלית.

משרד הביטחון ומינהל הסטודנטים במסגרת הוראת שעה מיוחדת שהותקנה לצורך תכנית זו. תכנית המעטפת ממומנת על-ידי מסד קליטה.

"עליתי ארצה לבדי והיה עלי להתמודד עם קשיי פרנסה. אני עובדת כעוזרת במשק בית, אבל תמיד חלמתי להמשיך ללמוד. פרויקט 'תוחלת' פתח בפני אפשרות חדשה – אני

רוכשת מקצוע בתחום העיצוב והמולטימדיה ונהנית מהלימודים ומהיחס האישי" כך מספרת יבגניה, אחת הסטודנטיות בפרויקט "תוחלת", המאפשר לצעירים חסרי מקצוע לרכוש מקצוע והשכלה.

ייחודו של הפרויקט בהיותו מכוון לפלח של צעירים עולים חסרי מקצוע, המצויים בשולי החברה הישראלית, דהיינו עובדים בעיקר במשרות ניקיון ואבטחה, אינם משולבים תרבותית, אינם מעורים בחברה הישראלית ואינם

לומדים ונהנים

עומדים בתנאי הזכאות הרגילים של מינהל הסטודנטים.

ההשתתפות בפרויקט מקנה לצעירים אלה סל שירותים הכולל הכשרה טכנולוגית, סיוע בעברית, סדנאות להיכרות עם החברה הישראלית, קורסים בנושא יזמות, הכנה לעבודה והשמה במקצוע. כמו כן, כל צעיר וצעירה זוכים לליווי אישי בתחום הלימודי, החברתי והכלכלי. שבר הלימוד משולם על ידי

לתכנית רשאים להצטרף צעירים עד גיל 30 (בתחילת הלימודים), ששוהים בישראל בין שבע עד עשר שנים ושבים ממשפחות חד-הוריות; בעלי תעודת בגרות או תעודת סיום תיכון מחו"ל, ללא תואר אקדמי. הלימודים מתקיימים במסלול משולב (יומיים בשבוע אחר הצהריים וימי שישי) במשך שלוש שנים, וזאת כדי לאפשר לאותם צעירים להמשיך ולהתפרנס במקביל ללימודיהם.

- איפה לומדים ולמי לפנות:
  - מכללה טכנולוגית בבאר שבע: yakovd@tcb.ac.il 1-800-206-205
  - מכללת ידע ברחובות: 08-9390520 Sharon@yeda2001.co.il
  - מכללת הדסה בירושלים: 02-6291927 yosi@hadassah-co.ac.il
  - מכללת נצרת עלית: 04-6085105 elena@nitc.co.il

פעיל בכל גיל

באופן ייחודי לקהילה שבה הם פועלים. כדי לבסס את הפרויקט, להפנים את התהליכים במשרד החינוך ולהטמיע את התכנית הוחלט – בהסכמת הגורמים השותפים – להמשיך את התכנית לשלוש שנים נוספות. זאת, לצורך ביסוס, הרחבה וקיום תשתית קבועה של פעילות בין-דורית במערכת החינוך. הקשישים ובני הנוער הפכו שותפים לתהליך חינוכי, שבמהלכו מבוצעות פעולות בתחומי ענין משותפים, כגון: אומנויות, ספורט, קידום בריאות, עיתונות וטלוויזיה קהילתית, גינון, יזמות עסקית, אירועים וחגים משותפים. כמו כן, הם מבצעים פרויקטים לטובת הקהילה, כגון: נאמני נקיון, נאמני איכות סביבה, נאמני תרבות, משמר אורח, תיאטרון קהילתי, מחול, התנדבות משותפת במוסדות בקהילה. כיום, לאחר חמש שנות פעילות, מהווה התכנית, אשר מופעלת ביישובים באופן עצמאי אחת התכניות המרכזיות בפרויקט מכבי. ♦

פעילות בין-דורית

משותפים, טקסי חגים משותפים ואירועים כלל שכונתיים.

הצלחת הפעילויות באפיקים השונים נוקפת גם לזכות העובדה שגופים קהילתיים שונים שיתפו פעולה, כמו בתי-ספר, מתנ"סים, מרכזי יום לקשיש. הגופים הגישו תכניות המתאימות

התכנית "פעיל בכל גיל" מבוססת על פעילות משותפת בין האוכלוסייה המבוגרת לבני הנוער. המטרה העיקרית של התכנית, כפי שהוגדרה על ידי אשל, בעלת הרעיון, בתחילת הדרך הייתה: שיפור תדמית הזקן בעיני בני הנוער ובחברה הישראלית בכלל באמצעות פעילות בין-דורית בתחומים שונים. הצלחת הניסוי הייתה מעל ומעבר והיוותה פריצת דרך בכל המערכות ובמיוחד במערכת החינוך. התכניות כללו הפעלה בפועל של כ-4,000 קשישים ובני נוער. למעשה, מספר הנחשפים לתכנית היה גדול בהרבה שכן התקיימו מספר רב של אירועים משותפים למשל: פעילות אמנותית משותפת, כמו: יצירת כוריאוגרפיה למחול בהשראת סיפורי קשישים; אמנים קשישים/פנסיונרים חונכים נוער בתחום האמנות; הכנסת תכנים הקשורים לתרומתם של הקשישים לתכניות הלימודים; פעילויות חברתיות משותפות: קייטנות משותפות לבני נוער ולקשישים; טיולים

דירה להשכיר זה לא רק סיפור

מעורבות חברתית וקהילתית של סטודנטים צעירים

חברת־קהילתי חיובי במתחמים עתירי עולים.

"כדאי" לגור בשדרות

תכנית נוספת, שאותה יום הגוינט, ובה משולבים סטודנטים, היא התכנית "דירה להשכיר" בשדרות. במסגרת תכנית זו, מתנדבים סטודנטים במתחם שכונתי עתיר משפחות עולים ועוסקים בתחומים שונים, כגון: ליווי קשישים, קבלת קהל בשפה הרוסית, הקמת קבוצת בישול, ועוד. בתמורה הסטודנטים מקבלים מלגת לימודים וסיוע בשכר דירה. לאור הצלחתה של התכנית הוחלט להמשיך אותה גם השנה, בשיתוף עם מכללת ספיר, אשר תרמה 12 מלגות לסטודנטים המשתתפים בתכנית.

מרכז לקידום צעירים וסטודנטים מתנדבים בפעילויות הגוינט

לשם קידום הנושא ופיתוח יוזמות נוספות הוחלט על הקמת מרכז, שיעסוק בקידום העסקת צעירים וסטודנטים מתנדבים בפעילויות הגוינט. מרכז זה יתבסס על מאמץ משותף מצד כל אגפי הגוינט השונים, בהובלת אגף שילוב עולים כמוביל את נושא הצעירים בארגון. מטרת המרכז הן:

- העצמת התודעה הערכית, חברתית וקהילתית של סטודנטים וצעירים.
  - פיתוח של ערבות הדדית, אכפתיות ומעורבות בקרב קהל הסטודנטים והצעירים.
  - מתן במה להתנסות מקצועית וצבירת ניסיון מעשי בתחום החברתי.
  - קידום, שיפור ופיתוח פרויקטים ותכניות חברתיות המופעלות על־ידי הגוינט.
  - פיתוח תורה להפעלת סטודנטים וצעירים מתנדבים.
- לשם קידום יעדים אלו המרכז מקיים שיתופי פעולה עם: מינהל הסטודנטים, עמותת "רוח חדשה", עמותת "קול קורא", ארגוני סטודנטים, המרכז הישראלי להתנדבות נוער, עמותת "ידידים, עמותת "אור", עמותת "גוונים" ועוד. הן לצורך גיוס מתנדבים והן לצורך מציאת מקומות לשילוב המתנדבים. ♦

מישורים: השמת סטודנטים להתנדבות קבועה – סיוע במציאת המקום המתאים ביותר עבורם וליווי המתנדבים על מנת לפתור בעיות שעולות להתעורר במהלך תהליך ההתנדבות. במסגרת שיתופי הפעולה שמקיים גוינט ישראל עם עמותות שונות, חבר הגוינט לעמותה ובאחרונה החלו לעבוד בגוינט מתמחים המועסקים באגפים השונים (אגף תעסוקה, לשכת המנכ"ל, אגף שילוב עולים, דוברות ומנכ"לית כוח אדם עולמית).

"המתמחים" היא תכנית חדשה, במסגרתה כמאתיים סטודנטים עושים התמחות תמורת נקודות זיכוי לתואר ומשולבים במסגרות ציבוריות שונות, כגון עוזרים פרלמנטרים בכנסת ועוזרים לבעלי תפקידים בכירים בארגונים שונים.

במסגרת התכניות לקידום מעורבות סטודנטים וצעירים בעשייה קהילתית וחברתית בכלל, ובתכניות הגוינט בפרט החלו לאחרונה הסטודנטים להשתלב גם בעבודת גוינט ישראל.

סטודנטית המשתתפת בפרויקט "דירה להשכיר" בשדרות בקורס העצמה לנשים אתיופיות. צילום: עידו זולטו.

מבצעי התנדבות חד־פעמיים

פעילות אחרת של "רוח חדשה" מתבצעת במסגרת "חמישי התנדבותי" – מבצעי התנדבות חד־פעמיים, שלא דורשים התחייבות מצידם של הסטודנטים, ונערכים מדי יום חמישי ושישי במקומות ובתחומי פעילות שונים בעיר. בין הפעילויות: שיפור איכות הסביבה בשכונות העיר השונות, מפגשים עם נוער שנפלט ממסגרות שונות, פעילויות עם ילדים מוגבלים, קשישים, ועוד.

במסגרת זו השתלבו כבר סטודנטים במסיבות חנוכה במתחם **משעול** (מתחמי שילוב עולים בירושלים). תכנית זו פועלת במסגרת מסד קליטה ומטרתה לקדם את התושבים, לשפר את התנאים הסביבתיים וליצור אקלים

במסגרת הפרויקט, הסטודנט מתמחה בתחום לימודי, עובד על פרויקט מיוחד תוך קבלת חניכה וליווי מאיש מקצוע מהמסגרת הקולטת. הסטודנט מתחייב למינימום שמונה שעות שבועיות ובתמורה הוא זוכה בנקודות אוניברסיטאיות ובמלגת לימודים.

לחזק את הקשר בין הסטודנטים לבין העיר ירושלים

התכנית מופעלת על־ידי עמותת "רוח חדשה" – ארגון סטודנטים ללא מטרת רווח, שלקח על עצמו לחזק את הקשר בין הסטודנטים לבין ירושלים, במטרה להפוך אותה לעיר צעירה ומשגשגת, מודל למעורבות חברתית. במסגרת המעורבות החברתית פועלת "רוח חדשה" בשני

בני ישיבות מסייעים לתלמידים

תלמיד ישיבה, מתנדב גמלי"א, בפעילות העשרה

המתנדבים גם הם בפרויקט גמלי"א, מגיעים לבתי תלמידים בטירת הכרמל ומסייעים להם בלימודיהם. חשוב לציין, כי חלק מתלמידי כפר הנוער שפיייה הם בעצמם תושבי טירת הכרמל, ובדרך זו מחזקים התלמידים משני המקומות את קשריהם. הצעירים מכפר הנוער שפיייה מזמינים את התלמידים מטירת הכרמל ואת משפחותיהם למסיבות ולאירועים שונים. בני הנוער מלווים על ידי מדריכה המסייעת להם הן בהכנת חומרי הלימוד והן בחשיבה על סוג העזרה המתאים לכל אחד מהילדים. הגופים השותפים לתכנית הם: גוינט ישראל – אגף חינוך ונוער, אשל, משרד העבודה והרווחה, עמותת "דרור", ארגוני מורים, ארגוני מתנדבים והרשויות המקומיות. ♦

השנה, 25 תלמידים מהישיבה מתנדבים ביישובי בקעת בית שאן (יישובי ביכרה וקיבוצי העמק בחונכות אישית) ועוד 34 מתנדבים כחונכים של תלמידי כיתות א'-ו', ביניהם תלמידים בני שבת המנשה, שעלו ארצה בשנות ה-90, נקלטו בגוש קטיף ועם ההתנתקות הועברו ליישובי אומן שבחבל התעני"ך. תלמידי המכינה בישיבת אדרת אשר באזור בית שמש, ישיבה שבה לומדים במשותף דתיים וחילונים, בניס ובנות, בחרו גם הם להתנדב במסגרת גמלי"א. מידי שבע יוצאים תלמידי הישיבה לבתי תלמידים בבית שמש למשך שעותיים ומסייעים להם בהכנת שיעורים. את התלמידים מלווה מנחה מטעם גמלי"א, אשר גם מדריכה אותם בעבודתם. תלמידי כיתות י"א ו-י"ב מכפר הנוער שפיייה,

זו השנה השלישית שתלמידי ישיבת השילוב בקיבוץ מעלה גלבע מתנדבים במסגרת פרויקט גמלי"א. ההתנדבות מתבצעת ביישובי המועצה האזורית גלבע, במועצה האזורית בקעת בית שאן ובעיר בית שאן. ההתנדבות של בחורי הישיבה, כמו גם של מתנדבים אחרים במסגרת זו, מיועדת בעיקרה לעזרה לתלמידים חלשים בהכנת שיעורי בית וחיוק תחומי הלימוד בהתאם לצורכי התלמידים. מכיוון שהפעילות מתקיימת בבית התלמיד, נוצר קשר גם עם יתר בני המשפחה. תלמידי הישיבה, בחורים צעירים מרחבי הארץ ומחול"ל (בעיקר מארצות הברית), מגיעים למשך שנה וחצי לישיבה שבה הם מתחזקים מבחינה תורנית. מנהלי הישיבה מעודדים את תלמידיהם לתרום לקהילה. לצורך כך, בתחילת כל שנה נערך הפנינג התנדבות, במהלכו הבחורים בוחרים מקום שבו יתנדבו כשלוש שעות בשבוע ובמשך השנה כולה. מסתבר, שבשלוש השנים האחרונות כ-95% מהתלמידים בחרו להתנדב בגמלי"א בגלל האתגר, הפעילויות, ההכשרה והליווי שאותם הם מקבלים. גמלי"א – "גויס מתנדבים למען אתיופים" היא תכנית מתנדבים לעזרת תלמידים. בתחילת דרכה התכנית הייתה מיועדת לתלמידים בני העדה האתיופית, אך לאור הצרכים היא התרחבה וכוללת היום גם את בני העדות הקווקזית, הבוכרית, הדרוזית, ותלמידים משכבות סוציו-אקונומיות חלשות. מטרת התכנית היא לסייע לתלמידים הללו ולחזק את הדימוי העצמי שלהם על מנת שישפרו את הישגיהם הלימודיים וייקלטו טוב יותר בבית הספר בפרט ובחברה הישראלית בכלל.

הרשויות הדרוזיות – מתמקדות בצעירים

ישראל. בצוות שותפים נציגי גוינט ישראל, משרד החינוך – מינהל חברה ונוער, משרד השיכון – שיקום שכונות, קרן סקט"א רשי, החברה למתנ"סים וצה"ל. חברי הצוות קיימו בחודשים האחרונים סדרה של פגישות לחשיפת המודל, עם ראשי רשויות והצוות המקומי. בחודש מאי הקרוב יחלו צוותים של שש רשויות לקבל הכשרה מעשית לצורך מימוש התכנית ברשויות. בשלב ראשון מדובר על הפעלת התכנית בשלוש רשויות דרוזיות. ♦

של תחום הנוער והצעירים בגילאי 14, תוך פיתוח גישה מערכתית הכוללת שיתופי פעולה רבים. אחד העקרונות החשובים בבסיס המודל הוא העלאת המודעות לתחום ההתנדבות ביישוב והרחבת מעגל המתנדבים הקיים. המטרה היא להביא למפגש בין האינטרסים של בני הנוער והצעירים לבין האינטרסים של המערכת החינוכית ובניית מערך פעילות עירוני שיספק מענה לצרכים. לצורך גיבוש הפרויקט הוקם צוות היגוי ארצי בראשו עומדת שלומית עמיחי, מנהלת האגף להתנדבות ופילנתרופיה בגוינט

"להפסיק לסמוך על האחרים ולקחת אחריות" – זה הוא אחד המסרים העיקריים שיצא מיום העיון "מודל רשותי לבניית שירותי נוער וצעירים ברשויות הדרוזיות", שהתקיים לאחרונה בפקיעין, במעמד סגן שר החינוך מגאלי ווהאבה. יום העיון היווה את אחד השלבים המרכזיים בתהליך, שהחל בחודש דצמבר 2005, ומטרתו לחזק את "דור ההמשך" ולהבטיח עתיד טוב יותר לצעירים היוצאים לשרת בצה"ל והחוזרים ליישוב לבנות את ביתם. הכוונה היא להביא לשינוי בתפיסת הניהול

פיתוח מנהיגות צעירה במדינות חבר העמים

והועלו רעיונות לביצועם של פרויקטים קהילתיים בטווח המידי.

יוקם מרכז לפיתוח מנהיגות קהילתית באלמאטי שבקזחסטן

בעקבות המהלכים לפיתוח מנהיגות צעירה באלמאטי הגיש ארגון "מצווה", המייצג את יהדות קזחסטן, בקשה לקבלת מענק מה-Dutch Humanitarian Fund על מנת להקים מרכז לפיתוח מנהיגות קהילתית. בימים אלו הגיעה תשובה חיובית מהקרן. בשלב הראשון הרחיב המרכז את היקף פעילותו מהשנה שעברה והוא מתרכז בהנחיה ובהדרכה. הכוונה להכפיל את קבוצת הצעירים שכבר פועלת באלמאטי וכן לפתח קבוצה חדשה בגילאי 24-35 על-פי המודל של "חממת יזמות".

כה הסתיימו שלושה מחזורים ובהם כתשעים בוגרים. התכנית כוללת הכשרה פורמלית לאורך השנה ומרכיב התנסותי של פעילות התנדבותית מודרכת בין המפגשים ולאחריהם, לרבות יוזמה והובלה של פרויקט חברתי-קהילתי.

תכנית "חינוך לנוער" פעלה בניהול משותף של אגף ת"פ (תכנון ופיתוח) במחלקת חבר העמים ושל פרויקט באנצ'ר למנהיגות קהילתית. התכנית התפרסה על פני כמה אזורים ברחבי חבר העמים, בעיקר צפון ומזרח אוקראינה, מרכז ומערב אוקראינה ומולדובה. התכנית כללה הכשרה מקבילה של צעירים וחונכים, כאשר לכל משתתף הוצמד חונך בתפקיד ניהולי בארגון כלשהו בקהילה. נערכו שני סמינרים בקייסינב ושניים באודסה, שבמהלכם קיבלו הצעירים הכשרה והוטלו עליהם מטלות לתקופה שבין הסמינרים.

אחד היעדים האסטרטגיים של המחלקה המטפלת במדינות חבר עמים בג'וינט ישראל הוא פיתוח יכולתן של הקהילות להתנהל באופן עצמאי. פיתוח מנהיגות קהילתית צעירה הוא תנאי חשוב לקיום חיים עצמאיים של הקהילה ועשוי להשפיע רבות על עתידה. לכן, בתכניות לפיתוח מנהיגות צעירה בחבר העמים מאתרים ומכשירים צעירים המתאימים לתפקיד זה ומעוניינים ליטול על עצמם להוביל בהתנדבות משימות ציבוריות לטובת הקהילה, במגמה להעמיד מאגר מנהיגותי זמין ומיומן, שבבוא היום יוכל להשתלב באחד משני ערוצי מנהיגות: מנהיגות מקצועית – מנהלים של ארגונים ומוסדות שונים בקהילה המבצעים את תפקידם בשכר, או מנהיגות ציבורית מתנדבת (lay leadership) – בעלי תפקידים ציבוריים פורמליים.

צעירי ארקוב בתנועה

הצעירים משתלבים בעבודה התנדבותית בקהילה

בכמה אזורים בחבר העמים, ביניהם: צפון ומזרח אוקראינה, מולדובה וקזחסטן, התבצעו ומתבצעים תהליכים של הכשרת מנהיגות צעירה. תהליכים אלה מכוונים לצעירים איכותיים בני 17-24 על-פי-רוב כאלה שעברו תהליכי מיון שונים והביעו עניין להכשיר עצמם למנהיגות. ראש מערך ההכשרה עומד בדרך-כלל נציג הג'וינט באזור, בתוספת של אנשי מקצוע בתחום פיתוח המנהיגות עם סיוע וגיבוי של אגף תכנון ופיתוח (ת"פ). התהליכים כוללים מספר סמינרים בני כחמישה ימים, שבמהלכם הצעירים מקבלים כלים וידע סביב נושאי יהדות, קהילתיות ומנהיגות. בתקופות שבין הסמינרים הצעירים מקבלים עידוד להשתלב בעבודה התנדבותית בארגונים שונים בקהילה, מעניקים סיוע לקשישים, מפעילים חוגים לילדים ולנוער, מארגנים אירועים בקהילה, ועוד. האתגר הוא שהצעירים יזמו פרויקטים חדשניים בקהילה ויפעילו אותם בעזרת מתנדבים צעירים נוספים שיגייסו בעצמם.

תכנית "מצודה" לפיתוח מנהיגות צעירה באזורים של צפון ומזרח אוקראינה היא התכנית הוותיקה ביותר שפותחה ביוזמה אזוירית ופועלת בהצלחה מאז שנת 2002. עד

צעירים בשנות השלושים לחייהם עושים בדרך-כלל את דרכם בשוק העבודה ובתחום חיי המשפחה, וחלקם כבר מבוסס בדרך לקריירה מקצועית מבטיחה. צעירים אלה, במיוחד מי שהיו מעורבים בעבר בפעילות קהילתית, עשויים למצוא עניין ואתגר בהקמת מסגרת עצמאית בניהולם, שתייע לקהילה. האתגר העתידי של המרכז החדש יהיה למצוא דרכים לעורר בצעירים אלה מוטיבציה להקדיש עצמם לפעילות קהילתית. זאת, בין השאר, באמצעות העמקת הזהות היהודית, יצירת תחושת מחויבות לקהילה ומתן גיבוי וכו' נרחב ליזמות וליצירתיות במימוש רעיונות עצמיים של הצעירים. ♦

מכינה לחיים ומכינת כנפיים

צעירים בעלי נכויות פיזיות נערכים לקראת חיים עצמאיים

גילם. הם מתנסים בתעסוקה, לרוב לראשונה בחייהם, ולומדים לעמוד בציפיות ובתפוקות. הלימודים במכללה מאפשרים לצעירים אלה להמשיך במגמת השתלבות בלימודים במסגרת נורמטיבית, תורמים אף הם לביורו השאיפות והיכולות, ומציעים חיי חברה של סטודנטים צעירים בישראל.

בשנה השנייה של התכנית, עוברים הצעירים להתגורר בדירות עצמאיות, קטנות יותר, בקהילה, כשלב נוסף בדרכם לחיים בוגרים עצמאיים ומספקים.

במסגרת התכנית הוקמה מכינת כנפיים צפון, בבוסתן הגליל ובנהריה, שבה נמצאים כיום 22 צעירים, הלומדים במכללת הגליל המערבי ומשרתים במגוון מקומות שירות לאומי באזור.

בשנה הבאה תיפתח מכינת כנפיים דרום, בסמוך למכללת ספיר בנגב.

לתכנית שותפים, מלבד אשלים: גם אגף השיקום במשרד הרווחה, הקרן לפיתוח מפעלים מיוחדים – המוסד לביטוח לאומי, ואגף השיקום, עמותת "כיוונים", עמותת "גוונים" ושותפים נוספים.

את רעיון התכנית יזמו איילת שופטי, אישה צעירה, החולה בדיסאביליטי ממשפחתית ומרותקת לכסא גלגלים, וגידי צור המנהל את

מכינת כנפים צפון. ♦

בתמונות: חברי מכינה לחיים בצפון.

ואישיות בקבוצת שווים, תוך בירור מתמיד של שאלות זהות ובניית דימוי עצמי ותחושת מסוגלות. בליווי צוות מקצועי, מתרגלים הצעירים חיים עצמאיים במידת האפשר:

ניהול בית, בישול וקניות, נסיעות בתחבורה ציבורית ועזרה הדדית.

השירות הלאומי מהווה עבורם פרק שירות נורמטיבי, המאפשר להם לתרום לחברה כבני

כפיר (שם בדוי) סיים כיתה י"ב בבית-ספר תיכון רגיל בצפון הארץ. הישגיו הלימודיים היו סבירים, והוא הצליח להשלים כמעט את כל בחינות הבערות.

לכפיר היו חברים לספסל הלימודים, אך את מרבית שעות הפנאי בילה בביתו. בשל נכות קשה בגפיו התחוננות נעזר כפיר בהליכון כדי להתנייד.

כאשר בני גילו התגייסו, הלכו לשנת שירות או למכינה קדם צבאית – נשאר כפיר בבית. בשל נכותו, כפיר לא גויס לצבא וגם לא למסגרות אחרות.

אחרי שנים של השתלבות בבתי-ספר רגילים ובכיתות רגילות – כפיר נותר מאחור. בביתו בצפון, מצא עצמו בבדידות מעיקה, ללא מסגרת, ללא מוצא.

תכנית "מכינה לחיים" הוקמה עבור כפיר וצעירים נכים אחרים. התכנית מציעה לצעירים בעלי נכויות פיזיות ועיוורים מסגרת המשך, למשך שנתיים, הכוללת מרכיב חשוב ביותר בגיל זה: יציאה מהבית.

הצעירים עוברים לגור בקומונה ומנהלים חיי קבוצה. הם משרתים בשירות לאומי, במגוון מקומות שירות, על-פי בחירתם, ומשתלבים בלימודים במכללה אזורית.

חיי הקבוצה מקנים מיומנויות חברתיות

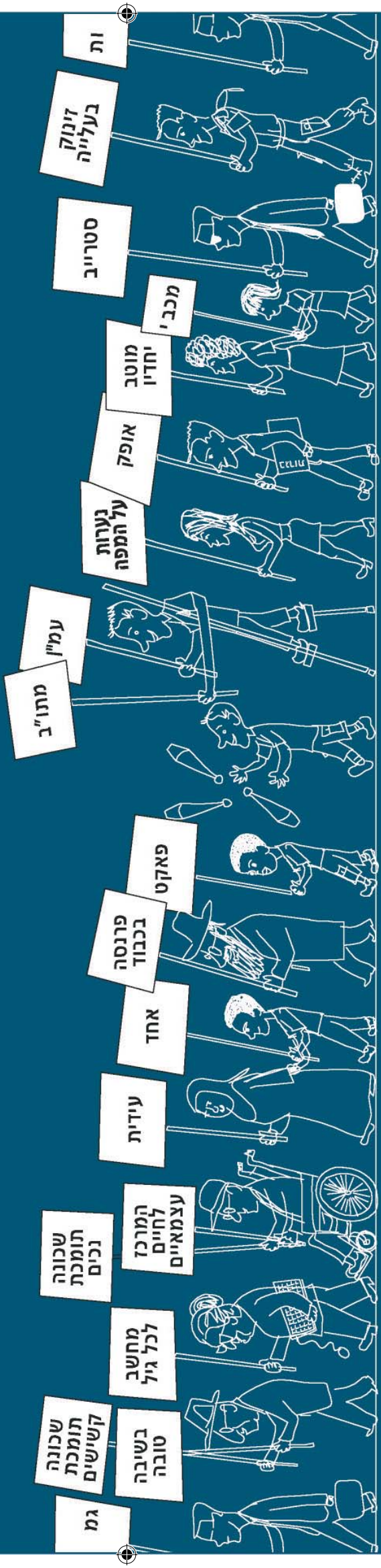
ממדף הספרים

איגרת הג'וינט בישראל

עורכת: מיכל כהן ♦ מו"ל: אלישבע בראון-לפידות, דוברת גוינט ישראל ♦ סייעה בהכנה: פנינה נחמיאס
 ♦ גבעת גוינט, ת"ד 3489, ירושלים 91034 טל: 02-6557190, פקס: 02-5635290 דואר אלקטרוני: elishevab@jdc.org.il ♦ עיצוב והפקה: תכלת 02-6243442
 תודה מיוחדת לשמואל ילמה, ראש תחום צעירים, אגף שילוב עולים – גוינט ישראל, שסייע בהכנת איגרת זו.

חג פסח שמח

יחז בשייה חברתית

גיונט ישראל